

Groen werkt, overal en altijd.

**Verkiezingsprogramma GroenLinks Tilburg
2010 – 2014**

GROENLINKS
ZIN IN DE TOEKOMST

Beste lezer,

Voor je ligt het programma waarmee GroenLinks de komende raadsperiode ingaat. In zeven hoofdstukken voeren we je langs de voornaamste onderwerpen die GroenLinks in Tilburg wil realiseren.

GroenLinks levert al vele jaren met succes belangrijke bijdragen aan een sociale, tolerante en groene stad. GroenLinks heeft zin in de toekomst en kijkt uit naar een nieuw mandaat van de kiezers om dit prachtige werk voort te zetten. Er is immers nog zoveel te doen.

Steeds meer mensen willen werken aan een duurzame samenleving die oog heeft voor burgers elders in de wereld en voor de generaties na ons. Wij willen doorzetten met duurzaamheidsbeleid om de klimaatcrisis en de economische crisis te bestrijden. Wij willen inzetten op groene banen. Ook klimaat- en energiebeleid komen hoog op de Tilburgse agenda.

Heel veel mensen maken zich zorgen over de intolerantie in de samenleving, heel veel mensen prefereren insluiting boven uitsluiting. GroenLinks staat voor tolerantie en solidariteit. GroenLinks wil kansen bieden en gelooft dat onderwijs en werk de sleutels zijn tot succesvolle integratie.

Tilburg heeft een sterk ontwikkeld cultureel klimaat waarin ruimte is en moet blijven bestaan voor amateurs en voor professionele makers om hun bijdrage te leveren aan de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van onze stad.

We zijn ons ervan bewust dat we van een periode van hoogconjunctuur zijn aanbeland in een periode van krimp, waarin ook de overheid minder kan investeren en zelfs zal moeten bezuinigen. We zullen er alles aan doen om te voorkomen dat deze bezuinigingen de meest kwetsbare groepen van de stad raken. Dus handen af van armoedemaatregelen, zorg en welzijn, jeugd en breedtesport. Op een aantal terreinen helpt de recessie om versneld te innoveren: denk aan duurzaam onderhoud, duurzaam bouwen en aan energiebesparing. Toch zullen bezuinigingen soms ook onvermijdelijk zijn. Dat geldt voor nogal wat investeringen in de bouw, in verkeer en vervoer en in de dienstverlening.

GroenLinks neemt afstand van het populisme in het publieke debat en krijgt daarvoor veel waardering. GroenLinks is nodig als tegenwicht tegen simplistische oplossingen voor ingewikkelde problemen. GroenLinks bedrijft eerlijke politiek op basis van feiten en argumenten. Daarbij past een open en respectvolle wijze van omgang met elkaar.

Gezien het bovenstaande gaat GroenLinks het ongetwijfeld goed doen bij de komende verkiezingen. Ambitueus als we zijn, gaan we uit van twee zetels winst. De afgelopen periodes hebben we deelgenomen aan het college. De inzet is om dat te blijven doen.

Natuurlijk kunnen we die ambities alleen verwezenlijken als de kiezers ons daartoe het mandaat geven. Daarom hopen wij dat de inhoud van dit document je zal aanspreken en dat velen met jou zin hebben in een toekomst met een sterk GroenLinks in Tilburg. Groen Werkt!

Marjo Frenk, Lijsttrekker en kandidaat-wethouder periode 2010-2014

1 Werk, inkomen, ondernemen en economie

Groen werkt: echt!

Werk verbindt mensen met de samenleving. Het gaat goed met Tilburg en de Tilburgers als er voldoende werk is, waarbij ook vrijwilligerswerk wordt gezien als werk. Economische crisis en banenverlies vereisen actief werkgelegenheidsbeleid, en wel door keihard in te zetten op duurzame bedrijvigheid. Vooral een nieuwe en kennisintensieve economie biedt goede vooruitzichten.

Bedrijven vestigen zich daarbij op efficiënter ingerichte bedrijventerreinen.

De gemeente investeert vanuit een duurzaam perspectief. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is de norm. MVO omvat daarbij alle drie P's (People, Planet en Profit).

Naast algemene beleid is er aanjaagbeleid op maat in de buurteconomie, in kleinschalig ondernemen, in een stimuleringsbureau etnisch ondernemen, microkredieten en ondersteuning van ondernemers in kwetsbare buurten.

Uitgangspunt is dat iedereen werkt. Iedereen die kan, gaat aan het werk, zo nodig via re-integratie.

Mensen met een grotere afstand tot regulier betaald werk worden begeleid naar werk of anders naar sociale werkvoorziening en sociale activering. En wie echt niet aan de slag kan, krijgt ondersteuning.

Blijvende inzet is nodig om mensen te informeren over praktische en financiële ondersteuning door bijvoorbeeld de formulierenbrigade en Loket Z.

Daar waar toch nog te weinig inkomen is, heeft Tilburg een stevig armoedebeleid.

Wat wil GroenLinks?

Economie en duurzaamheid:

- Met Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen bevordert de gemeente het duurzaam produceren en consumeren zowel binnen zijn eigen organisatie als onder burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen in Tilburg.
- De Green Deal is in Tilburg uitgangspunt van beleid. Bij het investeren in grote, stedelijke projecten worden de economische crisis én de klimaatcrisis in een beweging aangepakt.
- Tilburg herstructureert in de periode 2010-2014 minstens 30 ha. van zijn bedrijventerreinen. Daarbij staan werkgelegenheid, duurzaamheid, parkmanagement en bedrijfsvervoerplannen voorop.

Werk en inkomen:

- Tilburg kent een krachtige aanpak van de sociale activering.
- Met uitbreiding van gesubsidieerde banen verkrijgen nog meer mensen een plaats op de arbeidsmarkt.
- De Dienst Sociale Zaken levert maatwerk.
- Voor mensen in de schulden kent Tilburg effectieve schuldhulpverlening en budgetbegeleiding.
- Via wijkgerichte projecten en bezoeken 'achter de voordeur' wordt stille armoede beter opgespoord en aangepakt.
- Tilburg heeft samen met buurtbewoners in kwetsbare wijken plannen gemaakt op het gebied van werk, inkomen en opvoeding. Deze wijkimpuls-aanpak wordt met volle kracht voortgezet
- Organisaties als La Poubelle, SEW, Feniks, moedercentra en CBV zijn belangrijk voor Tilburg omdat ze mensen activeren die een grote achterstand hebben tot de arbeidsmarkt.

2 Duurzame mobiliteit

Groen werkt: op de fiets.

Mobiliteit betekent meedoen aan de samenleving. Maar mobiliteit moet niet ten koste gaan van duurzaamheid, gezondheid, bereikbaarheid, veiligheid, kortom van leefbaarheid. Daarom is het nodig om de verwachte groei van mobiliteit op te vangen door het slim organiseren van verkeersstromen. Meer asfalt voor auto's leidt tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. GroenLinks wil daarom reizigers verleiden om vaker de fiets en het openbaar vervoer te kiezen. De fiets is, zeker in het centrum, het enige vervoermiddel dat je van deur tot deur brengt. Een fijnmazig netwerk van goede fietspaden, gunstige afstelling van verkeerslichten en voldoende fietsenstallingen maken de keuze voor de fiets gemakkelijker.

Voor vormen van mobiliteit waarvoor de fiets niet geschikt is, worden elektrisch en energiezuinige aandrijving gestimuleerd. Voor de grotere afstanden zijn er bussen en treinen.

Wat wil GroenLinks?

De fiets voorop

- Tilburg wordt weer fietsstad nummer één.
- De mobiliteit per fiets en openbaar vervoer moet aanmerkelijk groeien in vergelijking met autogebruik.
- Publieksactiviteiten om fietsen te bevorderen, met specifieke aandacht voor kinderen, ouderen en allochtonen, worden ondersteund.
- Er komen meer gratis bewaakte en onbewaakte stallingen, onder meer in de binnenstad, bij de stations en de wijkwinkelcentra Westermarkt, Heyhoef, Besterd en Koningsoord.
- Langs het Wilhelminakanaal (Moersepad) komt een breed recreatief fietspad en de sterfietsroute in Reeshof Zuid (Koolhoven) wordt voltooid.
- De fietstunnel Academielaan – Kwekerijpad onder de spoorlijn wordt versneld aangelegd.

Schoon vervoer en bereikbaarheid

- Er lopen directe intercityverbindingen met de Randstad (ri. Den Haag en Utrecht).
- Voor Berkel-Enschot en Udenhout komt er een treinstation.
- Omdat gevaarlijke stoffen voortaan via de Betuweroute gaan wordt het Brabantspoor veiliger en komt het frequenter beschikbaar voor personenvervoer.
- Brabantse steden werken samen aan schoon vervoer, met name aan een vrije vervoersbaan (bijvoorbeeld een tramlijn) van Tilburg via Waalwijk naar Den Bosch.
- De Reeshof beschikt tot in zijn allernieuwste wijken over uitstekende busverbindingen.
- Tilburg kent een schoon bussempark, vrije busbanen en een dicht OV-netwerk.
- Na de Kempenbaan komt er ook een transferium op het Laar.
- In de bestaande en de nieuw aan te wijzen milieuzones wordt krachtig gehandhaafd.
- Bij scholen komt een autovrije zone.
- Onnodig autoparkeren wordt ontmoedigd met stevige parkeertarieven.
- Gemeente Tilburg wordt 30 km-zone, met uitzondering van ringbanen, tangenten en het buitengebied.
- Bestaande tankstations worden omgebouwd tot oplaadstations voor schone brandstoffen.
- Tilburg investeert in vervoer over water.
- Er komen voorbeeldprojecten van snel, efficiënt én schoner goederenvervoer van en naar winkels en bedrijven.

3 De groene stad

Groen werkt aan de nieuwe stad.

Groen is een mooiere kleur in onze omgeving dan het grijs van asfalt en beton. De permanente afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de voortschrijdende klimaatverandering maken dat Tilburg harder moet werken aan een duurzame economie, aan serieus energie- en klimaatbeleid, aan de gezondheid van zijn inwoners en aan ruimte voor natuur in en om de stad. We moeten zorgen voor een gezonde luchtkwaliteit, toegepaste duurzame energie en een compacte stad. We nemen daarbij minimale belasting van het milieu en bescherming van de groene ruimte tot uitgangspunt van ons beleid.

Een compacte stad benut schaarse ruimte op een slimme manier zodanig dat een optimale combinatie van wonen, werken en recreëren ontstaat en zonder dat een aanslag op groene ruimte wordt gepleegd. Er is een openbare ruimte met een aangename, veilige verblijfs sfeer, met ruimte voor wandelen, fietsen, spelende kinderen en groen.

Grote terughoudendheid is nodig voor nieuwe bedrijventerreinen en kantoorlocaties, zeker als natuur en groen wordt aangetast.

Een groene stad is een leefbare stad. En een groene stad is een stad met biodiversiteit. Daarom moet groen worden behouden en versterkt. Dat geldt in de stad maar ook in het buitengebied.

Door zogenaamde groen-blauwe vingers wordt het buitengebied de stad in getrokken en ontstaat er samenhang tussen stad en buitengebied.

Wat wil GroenLinks?

Groene en duurzame investeringen

- Ondernemers belonen voor groene investeringen.
- Bedrijventerrein Vossenbergh West II wordt klimaatneutraal.
- Wijken worden energieneutraal gebouwd of gerenoveerd.
- In 2014 heeft Tilburg een CO₂-neutrale gemeentelijke organisatie.
- Er komen subsidies voor energiezuinig wonen voor huurders en eigenaren.
- Er komt een duurzaamheidstoets voor alle winkels.
- Tilburg wordt Transition Town en geeft lokale initiatieven de ruimte om hiervoor in actie te komen.
- Het BAT wordt niet geofferd aan marktwerking en blijft van Tilburg
- De mogelijkheid van een gemeentelijk energiebedrijf wordt onderzocht.
- Tilburg voert een gedifferentieerd afvaltariefsysteem in op basis van volume, zodat de vervuiler betaalt.
- Tilburg bespaart 20% op zijn openbare verlichting, o.m. met gedimde verlichting en actieve wegmarkering met LED-verlichting in het buitengebied.

Groene omgeving

- De groene ruimte rond de stad wordt beschermd.
- Het Groen Structuurplan wordt uitgevoerd.
- Meer bomen in de openbare ruimte onder het motto: "Een boom voor elke Tilburger", te beginnen in de "stenige" wijken Oud-Noord en Oud-Zuid.
- De Adviescommissie Stedelijk Groen krijgt een structurele positie.
- Cultuurhistorisch erfgoed, zoals Moerenburg, wordt beschermd.
- Het dorpse karakter van Udenhout en Berkel-Enschot blijft behouden.

4 Samenleven en kansen bieden

Groen werkt: iedereen doet mee.

Een samenleving voor iedereen, dat is waar GroenLinks voor staat. Een samenleving die wordt gekenmerkt door sociale cohesie, tolerantie, gelijke kansen, mondiale solidariteit, pluriformiteit en veiligheid. Een tolerante samenleving waarin iedereen meedoet en waar voor iedereen plaats is ongeacht leeftijd, huidskleur, geslacht, seksuele voorkeur, geloof, opleiding, beroep of inkomen. Een samenleving waarin mensen zeggenschap hebben en verantwoordelijkheid voelen voor de eigen omgeving, waar mensen rekening houden met elkaar. In die samenleving wordt niet gediscrimineerd en worden burgers aangesproken als ze zich niet houden aan de spelregels. Zo'n samenleving komt tot stand door niet met de ruggen naar elkaar toe te staan, maar door in te zetten op ontmoeting en dialoog. Dan wordt duidelijk dat er een wereld te winnen is als we gebruik weten te maken van de kansen die de diversiteit met zich meebrengt.

Wat wil GroenLinks?

Betrokken burgers

- Doordat initiatieven van hen worden ondersteund krijgen Tilburgers meer zeggenschap en verantwoordelijkheid in de wijk.
- Wijken krijgen moedercentra en behouden hun wijk- en ontmoetingscentra.
- Tilburg steunt initiatieven voor interculturele ontmoeting zoals het Ronde Tafelhuis, en het Huis van de Wereld.
- Met woningcorporaties, politie, welzijnsorganisaties en bewoners worden heldere afspraken gemaakt over onderhoud en beheer, over toezicht op naleving van regels en over bestrijding van overlast.
- Naast eengezinswoningen of appartementen wordt ook gebouwd voor alternatieve vormen van huisvesting. Speciale aandacht is er daarbij voor studenten en voor aangepaste woningen. Vormen van collectief particulier opdrachtgeverschap moeten mogelijk zijn.
- Tilburg draagt zijn keuze voor het predicaat Millenniumgemeente nadrukkelijk uit en wordt Fair Trade Gemeente.

Tolerante burgers

- Opvang van kwetsbare groepen is een maatschappelijke verplichting. Voorbeelden zijn een AZC en woonruimte voor verslaafden of ex-gedetineerden.
- Discriminatie wordt met kracht bestreden.
- Zelforganisaties van emanciperende groepen worden gesteund en actief bij het beleid betrokken. Ze bevorderen actief de integratie.
- Meer mensen burgeren in. De kwaliteit van de inburgeringcursussen wordt verbeterd.

Veiligheid

- Ten aanzien van veiligheid en criminaliteit wordt naast handhaving geïnvesteerd in preventie en sociale aanpak.
- Het ophangen van beveiligingscamera's worden terughoudend toegepast.
- Intensievere aandacht is nodig voor huiselijk en seksueel geweld.

5 Kunst en cultuur

Groen werkt: verduidelijken en verbinden.

Kunst is nodig om bruggen te slaan, om te verrassen en om de samenleving spiegels voor te houden. Kunst verbindt en verduidelijkt.

Veel kunst bestaat zonder overheidssteun, en dat moet ook, maar een stimulerend kunstklimaat kan niet zonder basisvoorzieningen. Investeren in kunstklimaat is ook investeren in een prettige woon- en werkstad. Voorwaarde voor ondersteuning is dat het gebeurt vanuit een visie die samenhang ziet tussen de ontwikkeling van de kunsten zelf, de cultuureducatie, de bereikbaarheid van het culturele aanbod en de amateur-kunsten.

Op cultureel gebied wordt Tilburg steeds vaker gezien als de stad “waar het gebeurt”.

Er is een ruim aanbod, er zijn veel initiatieven en makers vestigen zich hier graag. Door de kunstvakopleidingen, een geschikt vestigingsklimaat voor kunstenaars en creatieve industrie, de verschillende podia en de mogelijkheden voor kunst- en cultuurfestivals is hier een voedingsbodem voor cultuur, die in stand moet blijven.

Wat wil GroenLinks?

- Goede en spraakmakende kunst in de openbare ruimte versterkt het culturele klimaat én de leefbaarheid in de stad, en is dus onmisbaar.
- In de Reeshof komt een aantal culturele basisvoorzieningen.
- Voor een optimaal gebruik door Tilburgers krijgt het Midi-theater een basissubsidie voor het realiseren van de oorspronkelijke uitgangspunten, met een mix van amateur-kunsten, educatie, professioneel theater en commerciële programmering. De betrokkenheid van de in Tilburg gevestigde kunstvakopleidingen is hier van groot belang.
- Tilburg kijkt over grenzen en zet zich sterk in om samen met Helmond, Den Bosch, Breda en Eindhoven in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa te worden.
- Voor jongeren die op nieuwe wijze kunst willen maken, komen er faciliteiten zodat ze kunnen werken met nieuwe media, andere structuren, andere uitingsvormen en andere kanalen, en teslotte ook een andere kunstwereld. Broedplaatsen als de Hall of Fame en het festival Incubate zijn hiervoor waardevol.
- Voor de Spoorzone als cultureel gebied zijn publiekstrekkingen als de Openbare Bibliotheek hard nodig. Voor werkruimtes voor podiumkunstgezelschappen worden slimme combinaties ontwikkeld.
- Het Veemarktkwartier en de Spoorzone worden samen het culturele hart van de stad.
- CiST (Cultuur in School Tilburg) stimuleert cultuureducatie voor jeugdigen, en moet dat kunnen blijven doen.
- Factorium als laagdrempelige basisvoorziening voor amateur-kunstenaars wordt gestimuleerd samenwerking te zoeken met wijken en andere culturele instellingen.
- De Cultuurmakelaar is verbinder tussen culturele organisaties, kunstenaars, instellingen en Tilburgers, en richt zich op het tot stand brengen van samenwerking. De makelaar organiseert zelf geen kunstactiviteiten.
- Kleinschalige en laagdrempelige initiatieven als l’Avventura en andere festivals zijn onmisbaar voor het culturele weefsel van de stad en verdienen gemeentelijke steun.

6 Jeugdbeleid en Onderwijs

Groen werkt aan de toekomst.

Kinderen moeten zorgeloos kunnen opgroeien, met een veilig thuis, nabije speel- en sportruimte en mogelijkheden tot deelname aan verenigingen. Sport wordt daarbij gezien als belangrijk instrument tot socialisatie van jongeren in de samenleving. Als het nodig is moet daarbij altijd zorg en ondersteuning kunnen worden geleverd. Tot zorg behoort ook begrenzing en correctie in geval van onacceptabel gedrag. Speciale zorg verdienen kinderen in achterstandssituaties. Reguliere voorzieningen daarvoor zijn effectief als er goede aansluitingen zijn tussen kinderopvang, peuterspeelzalen, onderwijs, zorg en vrijetijdsvoorzieningen.

Jongeren moeten hangplekken hebben, die door de omgeving worden geaccepteerd. Bij overlast die veiligheid en leefbaarheid van de wijk aantast, moet kunnen worden ingegrepen. Voor jongeren met problemen of voor hen die dreigen af te glijden moeten er preventieve voorzieningen zijn zoals Crossroads, jongerenpensions, De Sluis. Ook voor tienermoeders en zwerfjongeren is opvang nodig. Binnen het onderwijs moeten alle kinderen zich kunnen ontwikkelen tot sociale, verantwoordelijke en zelfredzame burgers. Kinderen die door armoede en sociale positie meteen op achterstand staan, moeten via voorschoolse educatie en kinderopvang een betere startpositie krijgen. Tijdige signalering van gedrags- en leerproblemen is nodig om achteropraken, spijbelen of voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Brede scholen creëren een optimale omgeving waarbinnen kinderen zich goed kunnen ontplooien. Brede scholen staan midden in de wijken en zijn verbindingen tussen onderwijs, welzijn, cultuur, sport en zorg.

Tilburg is een studentenstad en wil dat blijven. Daarvoor zijn voorzieningen nodig op het gebied van huisvesting, sport en recreatie, fietsbeleid en openbaar vervoer.

Wat wil GroenLinks?

Jeugd

- Centra voor Jeugd en Gezin met lage drempels in alle wijken.
- De openbare ruimte wordt kindvriendelijker. Straten moeten veilig zijn voor kinderen. In nieuwe wijken wordt 3% van de ruimte buitenspeelruimte. Elke wijk heeft een trapveldje. Ieder kind kan binnen 100 meter veilig buitenspelen. In nieuwe wijken komen natuurspeelplaatsen, en kinderen worden bij de vormgeving betrokken.
- Jaarlijks is er een wijkkijk: kinderen, de wijkorganisatie, jeugdwerkers en ambtenaren schouwen de wijk op kindvriendelijkheid.
- Voor problemen tussen jongeren én omwonenden is er jongeren-buurtbemiddeling. Het budget voor jongereninitiatieven blijft bestaan.
- Discriminatie in de horeca wordt actief bestreden.
- De Hall of Fame krijgt een goede plek binnen de ringbanen
- Jongeren in de Reeshof krijgen de kans daar eenzelfde initiatief te starten.

Onderwijs

- Meer samenwerking binnen brede scholen. Voor zover ze er nog niet zijn, komen er daarvoor geschikte gebouwen.
- Kinderen met verschillende achtergronden gaan samen naar school. Scholen zijn een afspiegeling van de buurt. Hierover bestaan bindende afspraken. Zo komt er één aanmeldmoment voor alle scholen en is de gemeente actief betrokken bij de schoolkeuzevoorlichting.
- Het Onderwijs huisvestingsprogramma geeft voorrang aan scholen in de oude wijken.
- Voor-en vroegschoolse educatie is beschikbaar voor alle kinderen met risico op taalachterstand. Peuterspeelzalen en kinderopvang gaan samen.
- Binnen een wijk gelden gelijke schooltijden voor alle scholen. Zo zijn gezamenlijke naschoolse programma's mogelijk op het gebied van sport, muziek en cultuur (verlengde dagarrangementen).
- Schakelklassen om allochtone kinderen één jaar extra taalonderwijs te geven worden

ondersteund. Deze kinderen krijgen daarmee betere kansen op een succesvolle schoolcarrière.

- Elke jongere zit op school, heeft werk of neemt deel aan een leer-werktraject. Scholen en jongerenloket Blinq zorgen in samenwerking met ondernemers uit de stad voor een waterdicht vangnet waar schoolverlaters niet doorheen glippen.
- Tilburg investeert in zijn relatie met het beroeps- en hoger onderwijs opdat de potentie van deze opleidingen beter ten goede komt aan de stad.
- Tilburg beijvert dat instellingen voor hoger onderwijs beter samenwerken. Zo betreft Tilburg deze instellingen nadrukkelijk bij de te ontwikkelen Spoorzone.

7 Zorg

Groen werkt in de zorg.

GroenLinks wil dat de samenleving de verplichting op zich neemt om te zorgen dat alle mensen kwaliteit van leven ervaren. Marktwerking moet daarin zo beperkt mogelijk blijven. Een samenhangend netwerk van sociale zorg en gezondheidszorg is van wezenlijk belang. De inzet is om in Tilburg de zorg op onderdelen te versterken en/of te verbeteren. Zorg is dicht bij mensen en van goede kwaliteit. De zorg begint op wijkniveau. Zorg bestaat uit een breed scala van informele zorg tot specialistische zorg. Zeker de mantelzorg en de informele zorg moeten worden ondersteund. Een sterk stelsel van laagdrempelige woon-, zorg- en welzijnsdiensten maakt het mogelijk dat mensen langer thuis kunnen wonen.

Een goed zorgsysteem begint met voorzieningen en een programma om mensen vooral buiten de zorg proberen te houden. Een gezonde levensstijl moet worden gestimuleerd, niet in de laatste plaats onder kinderen en jongeren, en daarvoor moeten gelegenheden om te sporten binnen handbereik zijn. Zorg wordt verleend naar draagkracht, en is gratis voor minima. Mensen met een laag inkomen krijgen ruimhartige ondersteuning via een stevig pakket maatregelen om armoede te bestrijden.

Wat wil GroenLinks?

Voor alle Tilburgers

- In elke wijk komen panna-veldjes, Krajicek playgrounds en speelplekken voor de kleintjes.
- Laagdrempelige woon-, zorg- en welzijnsdiensten.
- Uitgebreide vrijwilligers- en mantelzorg ondersteuning. Bijvoorbeeld: het organiseren van respijtzorg (een vrijwilliger neemt de zorg voor de partner/kind/ouder even over) zodat de mantelzorger zich een middag kan ontspannen en uit de zorg is.
- Meer aandacht voor psychiatrisch patiënten en hun familieleden.
- Een goed bereikbaar Loket Z, dat 80% van de vragen zelf kan beantwoorden en zorg kan regelen zonder ingewikkelde indicatie.
- In tenminste 4 wijken een wijkzorgsysteem. Dit bestaat uit een team van huisarts, professionele thuiszorg, vrijwillige thuishulp, psychiatrisch verpleegkundige steun en klussendiensten.
- Betaalbare zorg, hulpmiddelen voor in huis, reismogelijkheden per OV of deeltaxi. Eigen bijdragen naar draagkracht, zorg ook toegankelijk voor minima.

Voor ouderen:

- Goede ondersteuning voor vitale ouderen die vrijwilligerswerk of mantelzorg verrichten.
- Een sluitend netwerk voor kwetsbare ouderen, zoals 85+ers, mensen met dementie, niet aangeboren hersenletsel of andere aandoeningen.
- Speciale woonvoorzieningen voor allochtone ouderen die anders in isolement raken.

Voor kwetsbare doelgroepen:

- Het Zorghuis wordt verder versterkt. Per probleemgezin één begeleider. De gemeente bepaalt of iemand gedwongen mag worden om zorg te accepteren.
- Niemand hoeft op straat te slapen. Goede woonvoorzieningen met begeleiding, en woonruimte voor mensen die weer op eigen benen kunnen staan.
- Nieuwbouw voor de crisisopvang van Traverse.
- Stevige psychiatrische hulp en nazorg.
- Voor prostituees en slachtoffers van seksueel geweld, een veilig onderkomen.